

Αρχική σελίδα>Οικογενειακά και κληρονομικά θέματα>Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας

Φινλανδία

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

Ο έχων τη γονική μέριμνα έχει καθήκον να διασφαλίζει την ισορροπημένη ανάπτυξη και ευημερία του τέκνου σύμφωνα με τις ανάγκες και τις επιθυμίες του. Επομένως, σκοπός της γονικής μέριμνας είναι η διασφάλιση στενών και στοργικών σχέσεων, ιδίως μεταξύ των τέκνων και των γονέων τους. Πρέπει να διασφαλίζεται η καλή φροντίδα και ανατροφή των τέκνων, καθώς και η κατάλληλη παρακολούθηση και προστασία για την ηλικία και το στάδιο ανάπτυξης στο οποίο βρίσκονται. Τα τέκνα θα πρέπει να ανατρέφονται σε ασφαλές και δημιουργικό περιβάλλον και να λαμβάνουν την κατάλληλη εκπαίδευση ανάλογα με τις κλίσεις και τις επιθυμίες τους.

Τα τέκνα πρέπει να ανατρέφονται με κατανόηση, ασφάλεια και στοργή. Δεν πρέπει να υφίστανται σωματικές τιμωρίες ούτε προσβλητική συμπεριφορά. Τα τέκνα θα πρέπει να λαμβάνουν στήριξη και να ενθαρρύνονται να εξελιχθούν σε ανεξάρτητους και υπεύθυνους ενήλικους (νόμος 361/1983 για την επιμέλεια των τέκνων και το δικαίωμα επικοινωνίας, άρθρο 1).

Ο έχων τη γονική μέριμνα πρέπει να διασφαλίζει την ευημερία και την ανάπτυξη του τέκνου σύμφωνα με όσα περιγράφονται παραπάνω. Για τον σκοπό αυτό, έχει δικαίωμα να λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με τη φροντίδα, την ανατροφή, τον τόπο διαμονής και άλλα προσωπικά ζητήματα που αφορούν το τέκνο. Η άποψη του τέκνου θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά τη λήψη απόφασης.

2 Γενικώς, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Αν οι γονείς του τέκνου είναι παντρεμένοι κατά τον χρόνο γέννησης του τέκνου, τότε έχουν αμφότεροι τη γονική μέριμνα. Αν οι γονείς του τέκνου δεν είναι παντρεμένοι κατά τον χρόνο γέννησης του τέκνου, τότε η μητέρα έχει τη γονική μέριμνα. Οι γονείς μπορούν να συμφωνούν σχετικά με το ποιος έχει την επιμέλεια στο πλαίσιο της επιβεβαίωσης της πατρότητας. Αν ένας από τους γονείς έχει την αποκλειστική επιμέλεια του τέκνου και στη συνέχεια οι γονείς παντρευτούν, μπορούν αμφότεροι να αναλάβουν τη γονική μέριμνα.

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκεί κάποιος άλλος;

Το δικαστήριο μπορεί να αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου σε ένα ή περισσότερα πρόσωπα, με τη συγκατάθεσή τους, πέρα από τους γονείς ή αντί γι' αυτούς. Η απόφαση αυτή πρέπει να βασίζεται στο βέλτιστο συμφέρον του τέκνου και να λαμβάνεται μόνο αν υπάρχει επιτακτικός λόγος από την πλευρά του τέκνου για την ανάθεση της επιμέλειας σε πρόσωπο πέρα από τους γονείς. Αν οι γονείς έχουν αποβιώσει, το συμβούλιο κοινωνικής πρόνοιας πρέπει να λαμβάνει μέτρα για την ανάθεση της επιμέλειας του τέκνου.

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Η επιμέλεια και το δικαίωμα επικοινωνίας πρέπει πάντα να ρυθμίζονται με βάση το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου και κατά τρόπο που να καθιστά δυνατή την άσκηση των εν λόγω δικαιωμάτων με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στο μέλλον. Οι γονείς μπορούν να συνάπτουν συμφωνία σχετικά με τη γονική μέριμνα. Αν οι γονείς δεν καταλήξουν σε συμφωνία, η διαφορά πρέπει να παραπέμπεται στο δικαστήριο.

5 Εάν οι γονείς συνάψουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Η συμφωνία σχετικά με την επιμέλεια και το δικαίωμα επικοινωνίας πρέπει να καταρτίζεται εγγράφως και να υποβάλλεται για επικύρωση στην τοπική αρχή κοινωνικής πρόνοιας. Η αρχή κοινωνικής πρόνοιας πρέπει να διασφαλίζει ότι η συμφωνία είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου. Συμφωνία που επικυρώνεται από το συμβούλιο κοινωνικής πρόνοιας είναι έγκυρη και εκτελεστική κατά τρόπο όμοιο με οριστική δικαστική απόφαση.

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Αν οι σύζυγοι δεν καταλήξουν σε συμφωνία, μπορούν να ζητήσουν βοήθεια από δημοτικό λειτουργό της υπηρεσίας πρόνοιας ανηλίκων ή οικογενειακό διαμεσολαβητή. Οι λειτουργοί της υπηρεσίας πρόνοιας ανηλίκων παρέχουν καθοδήγηση στους γονείς και έχουν την εξουσία να επικυρώνουν τις μεταξύ τους συμφωνίες. Σύμβαση που έχει επικυρωθεί από λειτουργό της υπηρεσίας πρόνοιας ανηλίκων θεωρείται ισοδύναμη με οριστική δικαστική απόφαση. Οι οικογενειακοί διαμεσολαβητές βοηθούν τους γονείς στην επίλυση των διαφορών τους μέσω διαπραγματεύσεων και μπορούν να παράσχουν βοήθεια στη σύναψη συμφωνιών. Οι οικογενειακοί διαμεσολαβητές πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στη διασφάλιση του βέλτιστου συμφέροντος τυχόν ανήλικων μελών της οικογένειας.

Το δικαστήριο έχει την εξουσία να αποφασίζει για ζητήματα που αφορούν την επιμέλεια τέκνου, τις ρυθμίσεις διαβίωσης, το δικαίωμα επικοινωνίας και τις πληρωμές διατροφής (νόμος 394/2011 για τη διαμεσολάβηση σε αστικές υποθέσεις και την επικύρωση συμβιβασμών σε γενικά δικαστήρια, άρθρο 10). Η δικαστική διαμεσολάβηση είναι χωριστή διαδικασία από τις δικαστικές διαδικασίες. Μπορεί να ξεκινήσει με την παραπομπή υπόθεσης που εκκρεμεί στο δικαστήριο ή με απευθείας αίτημα των μερών της διαφοράς. Ο διαμεσολαβητής είναι δικαστής που επικουρείται από εμπειρογνώμονα, συνήθως ψυχολόγο ή κοινωνικό λειτουργό. Επικυρωμένη συμφωνία θεωρείται ισοδύναμη με δικαστική απόφαση. Αν δεν μπορεί να επιτευχθεί συμφωνία, η εξέταση της υπόθεσης συνεχίζεται στο πλαίσιο δικαστικής διαδικασίας ή περατώνεται από το δικαστήριο.

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Το δικαστήριο έχει την εξουσία να αποφασίζει για ζητήματα που αφορούν την επιμέλεια τέκνου, τις ρυθμίσεις διαβίωσης και το δικαίωμα επικοινωνίας. Αν είναι απαραίτητο, το δικαστήριο μπορεί επίσης να λάβει απόφαση σχετικά με τα δικαιώματα και τα καθήκοντα του προσώπου που έχει την επιμέλεια, καθώς και για τον διαχωρισμό καθηκόντων μεταξύ των προσώπων που έχουν την επιμέλεια. Όταν λαμβάνει απόφαση σχετικά με το δικαίωμα επικοινωνίας, το δικαστήριο πρέπει να προβλέπει λεπτομερείς διατάξεις σχετικά με τους όρους επικοινωνίας και το πρόσωπο με το οποίο θα ζει το τέκνο. Οι πληρωμές διατροφής μπορούν επίσης να καθορίζονται από κοινού με την επιμέλεια.

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγούμενης να συμβουλευτεί τον άλλο γονέα;

Το πρόσωπο που έχει την αποκλειστική επιμέλεια του τέκνου λαμβάνει μόνο του όλες τις αποφάσεις που αφορούν τη φροντίδα του τέκνου. Ωστόσο, η απόφαση του δικαστηρίου μπορεί να περιλαμβάνει διατάξεις σχετικά με τα δικαιώματα και τα καθήκοντα του προσώπου που έχει την αποκλειστική επιμέλεια, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος αλλαγής του τόπου διαμονής του τέκνου.

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίσει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Τα πρόσωπα που έχουν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου μοιράζονται την ευθύνη για όλα τα ζητήματα που αφορούν το τέκνο. Αν τα πρόσωπα αυτά ζουν χωριστά, λαμβάνουν τις καθημερινές αποφάσεις που σχετίζονται με το τέκνο ανάλογα με τον γονέα με τον οποίο ζει το τέκνο. Ωστόσο, για τη λήψη σημαντικών αποφάσεων απαιτείται η συγκατάθεση και των δύο προσώπων που έχουν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου. Αυτές περιλαμβάνουν, π.χ. την αλλαγή του τόπου θρησκευτικής λατρείας ή κατοικίας του τέκνου, ζητήματα σχετικά με το διαβατήριό του, αποφάσεις για την εκπαίδευσή του και αποφάσεις σχετικά με την υγειονομική ή νοσοκομειακή περίθαλψή του.

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο κατατίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιες είναι οι τυπικές διαδικασίες και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

Η αίτηση για επιμέλεια ή δικαίωμα επικοινωνίας πρέπει να υποβάλλεται γραπτώς στο περιφερειακό δικαστήριο (*käräjäoikeus*) του τόπου διαμονής του τέκνου. Η αίτηση μπορεί να γίνει από έναν ή και τους δύο γονείς, από το πρόσωπο που έχει την επιμέλεια του τέκνου ή από το συμβούλιο κοινωνικής πρόνοιας. Η αίτηση πρέπει να περιλαμβάνει σχετικό αίτημα και τους λόγους αυτού. Τυχόν έγγραφα τεκμηρίωσης θα πρέπει να επισυνάπτονται. Η αίτηση πρέπει να υπογράφεται και να υποβάλλεται στο περιφερειακό δικαστήριο, είτε αυτοπροσώπως είτε από εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο. Η αίτηση μπορεί επίσης να αποστέλλεται μέσω ταχυδρομείου ή fax. Η υπόθεση αρχίζει να εκκρεμεί μόλις το περιφερειακό δικαστήριο λάβει την αίτηση.

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία κατεπείγοντος;

Σε υποθέσεις επιμέλειας, εφαρμόζεται ο νόμος για την επιμέλεια των τέκνων και το δικαίωμα επικοινωνίας. Σύμφωνα με τον νόμο αυτόν, το δικαστήριο πρέπει να δώσει στους γονείς και στο πρόσωπο που έχει την επιμέλεια τη δυνατότητα να μιλήσουν κατά την ακρόαση υπόθεσης για την επιμέλεια ή το δικαίωμα επικοινωνίας. Το τέκνο μπορεί να ακουστεί από το δικαστήριο αν υπάρχουν επιτακτικοί λόγοι που το καθιστούν αυτό απαραίτητο για την επίλυση της υπόθεσης. Το δικαστήριο συνήθως λαμβάνει επίσης αναφορά σχετικά με τις περιστάσεις του τέκνου από το συμβούλιο κοινωνικής πρόνοιας. Όταν εκκρεμεί η υπόθεση, το δικαστήριο μπορεί να εκδώσει προσωρινή διαταγή όσον αφορά το πρόσωπο με το οποίο θα πρέπει να διαμένει το τέκνο και το δικαίωμα επικοινωνίας, καθώς και τους σχετικούς όρους. Σε ειδικές περιπτώσεις, το δικαστήριο μπορεί να αναθέσει προσωρινά την επιμέλεια έως την έκδοση τελικής απόφασης. Δεν είναι δυνατή η προσφυγή κατά προσωρινής διαταγής. Αυτή παραμένει σε ισχύ έως την έκδοση οριστικής απόφασης από το δικαστήριο.

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Στις υποθέσεις επιμέλειας είναι διαθέσιμη νομική συνδρομή. Η πρόσβαση στη νομική συνδρομή εξαρτάται από το προσωπικό εισόδημα. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη νομική συνδρομή στη Φινλανδία υπάρχουν στη διεύθυνση <https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html>.

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικου μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Η απόφαση του περιφερειακού δικαστηρίου μπορεί να εφεσιβληθεί ενώπιον του εφετείου (*hovioikeus*).

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Οι αποφάσεις γονικής μέριμνας εκτελούνται σύμφωνα με τον νόμο για την εκτέλεση αποφάσεων σχετικά με την επιμέλεια των τέκνων και το δικαίωμα επικοινωνίας (*laki lapsen huolto ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta* 619/1996). Για την εκτελεστότητα πρέπει να υποβάλτε έγγραφη αίτηση στο περιφερειακό δικαστήριο του τόπου διαμονής του τέκνου ή του αντιδίκου. Η εκτέλεση απόφασης σχετικά με τη γονική μέριμνα μπορεί, ωστόσο, να ζητηθεί από δικαστικό επιμελητή αν η απόφαση εκδόθηκε λιγότερο από τρεις μήνες πριν. Η απόφαση πρέπει να συνοδεύει την αίτηση.

Με τη λήψη της αίτησης και δήλωσης από το έτερο μέρος, το δικαστήριο συνήθως αναθέτει την υπόθεση σε διαμεσολαβητή του συμβουλίου κοινωνικής πρόνοιας. Ο διαμεσολαβητής επικοινωνεί με τους γονείς και συζητά το ζήτημα μαζί τους και, εφόσον υπάρχει τέτοια δυνατότητα, με το τέκνο. Ο διαμεσολαβητής προσπαθεί επίσης να κανονίσει κοινή συνάντηση με αμφοτέρους τους γονείς. Στη συνέχεια ο διαμεσολαβητής υποβάλει αναφορά στο δικαστήριο, το οποίο λαμβάνει απόφαση σχετικά με την υπόθεση. Το δικαστήριο μπορεί επίσης να διατάξει την εξέταση του τέκνου από γιατρό.

Αν το δικαστήριο αποφασίσει ότι η απόφαση για τη γονική μέριμνα πρέπει να εκτελεστεί, το έτερο μέρος οφείλει να παραδώσει το τέκνο. Η απόφαση μπορεί να ενισχυθεί με την επιβολή προστίμου υπό όρους. Ως ύστατο μέτρο, μπορεί να διαταχθεί η αναγκαστική αφαίρεση του τέκνου από το μέρος που αρνείται να συμμορφωθεί με την απόφαση.

Αν περιφερειακό δικαστήριο έχει διατάξει τη αναγκαστική αφαίρεση του τέκνου, η διαμεσολάβηση μπορεί να συνεχιστεί κατόπιν αιτήματος του δικαστικού επιμελητή.

15 Τι πρέπει να πράξω για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Ο **κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου** εφαρμόζεται όσον αφορά την αναγνώριση αποφάσεων σχετικά με τη γονική μέριμνα που εκδίδονται σε άλλο κράτος μέλος και εμπίπτουν στο πεδίο του εν λόγω κανονισμού. Ο κανονισμός δεν εφαρμόζεται στη Δανία.

Σύμφωνα με τον κανονισμό, απόφαση σχετικά με τη λύση του γάμου πρέπει να αναγνωρίζεται από τα άλλα κράτη μέλη χωρίς ειδική διαδικασία. Ωστόσο, οποιοσδήποτε ενδιαφερόμενος μπορεί να ζητήσει την έκδοση απόφασης για την αναγνώριση ή μη αναγνώριση της απόφασης. Στη Φινλανδία, η αίτηση αναγνώρισης υποβάλλεται στο περιφερειακό δικαστήριο του τόπου διαμονής του τέκνου.

Οι αποφάσεις περί γονικής μέριμνας που εκδίδονται στη Δανία και οι αποφάσεις που εκδίδονται στη Σουηδία, πέρα από αυτές που εκδίδονται δυνάμει του προαναφερθέντος κανονισμού, εκτελούνται σύμφωνα με τον νόμο του 1977 για την αναγνώριση και εκτέλεση σκανδιναβικών αποφάσεων σε υποθέσεις αστικού δικαίου (*laki yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien pohjoismaisten tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta* 588/1977). Δεν απαιτείται χωριστή επικύρωση της αναγνώρισης της απόφασης. Τα αιτήματα εκτέλεσης υποβάλλονται στο περιφερειακό δικαστήριο.

Κάθε άλλη αλλοδαπή απόφαση σχετικά με τη γονική μέριμνα αναγνωρίζεται στη Φινλανδία χωρίς ειδική επιβεβαίωση. Ωστόσο, κατόπιν αιτήματος, το εφετείο του Ελσίνκι (*Helsingin hovioikeus*) μπορεί να επιβεβαιώσει την αναγνώριση ή μη απόφασης στη Φινλανδία.

Η αίτηση για την εκτέλεση εκτελεστής απόφασης περί επιμέλειας υποβάλλεται στο περιφερειακό δικαστήριο του τόπου διαμονής ή προσωρινής διαμονής του τέκνου ή του αντιδίκου (βλ. σημείο 14 παραπάνω για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες εκτέλεσης).

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Η διαδικασία είναι η ίδια όπως στο σημείο 15.

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Στις διαδικασίες για θέματα γονικής μέριμνας στη Φινλανδία εφαρμόζεται η φινλανδική νομοθεσία.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [H Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθούσαν πολύ [τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

**Your
Europe**

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 16/12/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.